

Yetkin Mühendislik Yönetmeliği Üzerine

Levent TEZCAN
Jeoloji Mühendisi

TMMOB Genel Kurulunda tartışılarak kabul edilen "Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği" 14 Aralık 2004 tarihli ve 25670 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmeliğin yayımlanmasından sonra 90 gün içerisinde belgelendirme yapan Odalar uzmanlık konularını ve belgelendirme koşullarını TMMOB Yönetim Kurulu onayına sunmakla yükümlüdür. Buna bağlı olarak birçok Oda bu konuda yönetmelikler hazırlamaya girişmişlerdir. Hatta bazı Odalar daha da hızla davranarak Genel Kurul kararından önce hazırlıklara başlamıştır.

Yönetmeliğin adı, kapsamını pek yansıtmasa da, bu yönetmelik ilgili kişiler arasında ve bazı Odalarda "Yetkin Mühendislik" ya da "Uzmanlık" Yönetmeliği olarak bilinmektedir. Bu yönetmelik ile getirilen düzenlemelerin çok dikkatli değerlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. İlk bakışta, mühendislik hizmetlerinin daha iyi verilmesi, kusurlu uygulamaların önüne geçilmesi, mesleki denetime yol açması gibi olumlu değerlendirilebilecek bu yönetmeliğin aslında ne olduğunun, kimler tarafından hazırlandığının ve hangi amaçlara hizmet ettiğinin çok iyi anlaşılması büyük önem taşımaktadır.

TMMOB bünyesinde bazı odalarca bir bütün olarak tamamen içselleştirilebilen bu yönetmeliğe bazı Odalar ile getirilen düzenlemeler ve yaşanan toplumsal süreçler arasında bağ kurabilen birçok mühendis, mimar ve şehir plancısı karşı durmaktadır.

Mühendisler arasında sınıflandırma yaratacak bu yönetmeliğin amacı ve kapsamı, adı geçen yönetmeliğin ilk iki maddesinde ma-

sum bir biçimde şu şekilde ifade edilmiştir:

Madde - 1 Bu Yönetmeliğin amacı, ülke ve toplum yararları doğrultusunda meslek alanları ile ilgili denetimin yapılabilmesi, yetkili üyelerin tanımlanması, üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmalarına yaptıkları işlere ve tamamlayıcı eğitimlerine dayanan uzmanlıklarının Odalarca belirlenmesi, belgelendirilmesi ve gerektiğinde yetkili üyelerin kamuoyuna önerilmesinin sağlanmasıdır.

Madde - 2 Bu Yönetmelik, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı odalara kayıtlı mühendis, mimar ve şehir plancılarının meslek alanlarına yönelik, toplumun gereksinimlerini karşılamak doğrultusunda araştırma, inceleme, projelendirme, tasarım, raporlama, eğitim, uygulama ve teknik sorumluluğu üstlenme işlevleri kapsamında olan ve uzmanlık gerektiren hizmetler için yetkili üyelerin saptanması, eğitimi ve belgelendirilmesi esaslarını kapsar.

Söz konusu Yönetmelik TMMOB Genel Kurulu'na gelmeden önce Nisan 2000 ve 2003 tarihlerinde I. Ve II. TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Kurultaylarında tartışılmıştır. II. Kurultay iki aşamalı gerçekleştirilmiş olup öncelikle 55 ili kapsayan Yerel Kurultaylar gerçekleştirilmiş, daha sonra tüm bu tartışmalar Genel Kurultayda değerlendirilmiştir. Oluşumu son derece ayrıntılı ve nitelikli tartışmalara izin veren bu kurultaylardan ne yazık ki ortaya bu Yönetmelik çıkmıştır. TMMOB Genel Kurulunda da tartışmalara yol açan ve bir tek kelimesinin dahi değiştirilmesine izin vermeyen Yönetmelik artık tüm mühendislerin yaşamı-

nın bir parçası haline gelmektedir.

Bu yönetmeliğin hazırlanış süreci ve kurul-tay kararları ile ilgili belgeler TMMOB arşivinde bulunmakta ve TMMOB web sayfasından ulaşılabilmektedir. Burada tekrar bu kurultay ve Genel Kurul kararlarını tartışmak yerine, yetkin mühendislik başlığı ile getirilen bu düzenlemenin gerekçeleri, kime hizmet edeceği, hangi sorunlara yol açacağı ve bu konuda Odaların ve mühendislerin tavrının ne olması gerektiği tartışılmaktadır.

Ülkemizde sömürü esaslı bir ekonomik program yürütülmektedir. Bu sömürü değişik boyutlarda ve biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Paraya dönüştürülebilir her tür üretim bu sömürden nasibini almaktadır. Genel olarak mühendislik uygulamalarında uygulanmaya çalışılan sömürü araçlarını konu alan bu yazı aslında her tür hizmet alanını kapsamaktadır. Eğitim, sağlık, ulaşım, mühendislik, iletişim, turizm, yerel yönetimlerin uygulamaları gibi her türlü hizmet sektöründe uygulanmaya çalışılan yöntem hep aynıdır ve tek bir amacı bulunmaktadır. Bu amaç esas olarak, eşit rekabet koşulları bahanesi ile piyasayı ticari denetim altına alarak ve söz konusu hizmetlerin toplumsal yarar boyutunu hiçe sayarak daha küçük bir zümre tarafından daha fazla kazanç sağlama ortamını yaratmaktır. Genellikle de bunu sağlarken ortaya konan bahaneler, hizmetin daha iyi verilmesini sağlamak, denetime ortam yaratmak, daha ucuz hizmet sunmak vb. bahaneler kullanılır. Bu çerçevede, dünyada ekonomik sistemin küreselleşmesi, tüm ülkelerde tüm ekonomik faaliyetlerin uyumlaştırılmasını zorunlu tutmaktadır. Bunun sonucu sisteme tabii olan ülkeler yasalarında bu uyum için gerekli düzenlemeleri yapmaktadırlar. Kendi kendine yasal düzenlemeler yapamayacak olan ülkelere de demokrasi ve özgürlük taşıyarak yardımcı olunmaktadır.

Ülkemizde küresel ekonomik sistemle bütünleşme çabaları Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü kurallarına uyum çerçevesinde yürütülmektedir. Yasa ve yönetmelikler bu iki üst örgütün yönetmeliklerine uygun hale getirilmektedir. Bu iki örgütün ortak amacı dünyayı ticaretin kuralları açısından uyumlu, her yerde aynı yöntemlerin ge-

çerli olduğu bir ortam haline getirmektir. Her ülkede farklı farklı uygulamaların bulunması, sermaye hareketlerinin küreselleşmesini zorlaştırmaktadır. Bu doğrultuda gerçekleştirilen düzenlemelerin sosyal boyutları da bulunmaktadır. Ne yazık ki bu sosyal boyut çoğu zaman olağanüstü şirin gösterilmekte ve sanki bu sistemle uyum sağlandığı zaman tüm sosyal ve toplumsal sorunlar çözülecekmiş izlenimi yaratılmaktadır. Ancak bu sosyal boyut genellikle hep daha fazla yoksullaşmaya neden olmaktadır. Bu örgütlerin ticari bir kuruluş oldukları ve asıl amaçlarının maddi kazanç olduğu göz ardı edilmektedir. Her düzenleme aslında ticari sistemin sınırlarını ve uygulama alanını geliştirmeye yöneliktir. Tüm toplumsal ilişkilerin düzenlenmesinde para ve ticaret bir araç haline gelmiştir.

"Her hangi bir kamu hizmeti kötü mü veriliyor; o zaman hizmeti özelleştirelim ve eğer hizmet kötü ise alıcısı bu hizmeti satın almasın, buna bağlı olarak hizmet daha düzgün verilsin" gerekçesi ile her türlü hizmetin ticari bir araç haline getirilmesi sağlanmaktadır. Mühendislik alanındaki hizmetlerin özellikle son ürünlerin bir kısmı ticari hizmet kapsamında değerlendirilirken, bir kısmı ise kamu yararına olup maddi kazanç sağlamaya yönelik değildir. Kamu yararına hizmetlerin büyük bir bölümü kamu kurumları aracılığı ile yerine getirilmektedir. Doğa bilimleri düşünüldüğünde tüm doğa gözlem çalışmaları (atmosfer, hidroloji, toprak, çevre vb.) kamu yararına yapılmakta ve herhangi bir doğrudan maddi kazanç üretimine yol açmamaktadır. Ancak, piyasa sisteminde her türlü hizmetin üretilmesi sadece ve sadece yeni bir kazanç alanıdır. Mühendislik hizmetlerinin her boyutuyla ticari hale getirilmesi; her türlü hizmetin doğrudan maddi kazanç sağlayacak şekilde düzenlenmesini gerektirmektedir. Bunu sağlamanın araçlarından biri olarak mühendislik hizmetlerinin sunulmasında, karşımıza "uzmanlık" ya da "yetkinlik" diye adlandırılan yeni bir uygulama çıkmaktadır.

Ehil olanla olmayan

Mühendislik alanında uzmanlık konusunda çok konuşulmasına rağmen gerçek gerekçeleri ve sonuçları konusunda çok akıl yürü-

tılmemiştir. Bu konuda en çok karşılaşılan savunma; işi ehil olanın yapmasının işin daha iyi yapılmasını sağlayacağı ve işin daha iyi yapılmasının da istenmeyecek bir şey olmadığıdır. Dolayısıyla karşımızda iyi yapmayan bir iş ve ehil olmayan mühendisler bulunmaktadır.

Bu anlayışa göre ehil olmayan kimdir? Üniversitelerimizin mühendislik bölümlerinden mezun olmaya hak kazanmış, meslek ve mühendislik eğitiminin gerektirdiği tüm derslerde başarılı olmuş ve gerek Türk üniversite sistemi gerek ise TMMOB'un ve tüm mühendislik odalarının da kuruluşuna esas olan 3458 sayılı mühendislik kanunu ile tanınmış diplomaya sahip olan yurttaşlarımızdır.

Ehil olan ise, yeni yönetmeliğe göre, üniversite diploması sahibi olmanın ötesinde ayrıca TMMOB ve bağlı odaların açtığı ücretli kurslara giden ve ücretli sınavlardan başarılı olan mühendislerdir. Unutmadan, bir de belirli bir süre (3 - 5 - 15 vs. yıl) çalışma şansına sahip olarak iş yaparken pişmiş mühendisler, kamu kurumlarında mühendis unvanı taşıyarak çalışanlar ile üniversitelerde çalışan akademisyenler de kendiliğinden ehil olanlar arasında sayılmaktadır.

Sonuç olarak ehil olmayanlar; iş bulamadıkları için deneyimsiz kalmış üniversite mezunları, mesleğini yerine getirme şansı bulamadığı için herhangi bir başka alanda hayatını kazanan mühendisler ya da bir şekilde bir iş bulma şansına sahip olmuş, ancak yeterince aynı iş yerinde yaşlanma fırsatı olmadığı için ehil sayılmayan ve insafsızlık ölçüsünde düşük ücretler ile hunharca çalıştırılan üniversite mezunları olmaktadır. Ve bu kitlenin ortak özellikleri, eşit olmayan koşullarda sağlıksız ve yetersiz eğitim almak, işe girme sırasında torpil bulamamak, kökenleri nedeni ile dışlanmış olmak ve yoksul olmaktır. En önemli özellikleri ise sayıca çok fazladır.

Uzmanlık hakkındaki düzenlemelerin diğer gerekçesi ise mühendislik hizmetlerinin iyi yapılmıyor olmasıdır. Buna göre, çöken binalar, yollar, köprüler, patlayan tüpler, depremlerde görülen akıl dışı boyuttaki hasarlar, sel ve çamur akmaları, bozuk gıdalar.

yanlış ve aşırı tarımsal ilaçlamalar, çirkin binalar, plansız şehirler, anlamsız köprüler, yanan ormanlar, trafik kazaları, kısacası akla gelebilecek her türlü alanda mühendislik hizmetlerinin kötü sunuluyor olmasının sorumlusu işte yukarıda tanımlanan bu ehil olmayan mühendislerdir. Bu ehil olmayan mühendisler her türlü aksamanın sorumlusudur. İşe karar veren, uygulayan, hizmeti yerine getirirken gereğini yapmayan, malzemedan çalan, hazineyi soyan, işin maliyetinin yükselmesine neden olan, yapılan işi kontrol etmeyen, akıl ve bilime inanmayan hep onlardır. İşin gereği kalitede yapılmasından menfaat sağlayanlar hep onlardır. Bu nedenle bu mühendislerin engellenmesi gerekmektedir. İş yapma yeterliliklerinin ellerinden alınması, mümkünse yok edilmeleri sağlanmalıdır. İçlerinden işe yaraayanları ise bir güzellik yarışması, pardon uzmanlık sınavı ile seçilip diğerlerinden ayrı tutulabilir. Doğal olarak bunun bir bedeli olmalı ve bu bedel sınav ve kurs harcı olarak odalara ödenmelidir.

Gerçekten durum böyle midir? Deneyimsizlik midir tüm hizmet kusurlarının tek nedeni? Bir binanın çökmesinde asıl sorumlu olan, inşaatta görev alan ücretli mühendis ya da mimardan önce, daha fazla kazanç açgözlülüğüne sahip ve çoğunlukla eğitim-siz ama yeterlilik belgelerine sahip müteahhit değil midir? Siyasi fayda sağlama arzusu ile elverişsiz koşullarda, düşük maliyetli inşaatlara izin, ruhsat veren yerel yönetimlerin hiç mi suçu bulunmamaktadır? Araştırma etüt ve gözlemlerine bütçe ayırmayan hükümetler çok mu masumdur? Çağdışı kalmış teknik şartname ve yönetmelikleri yenilemeyen kamu kurumları görevini hakkıyla mı yürütmektedir? Bilgisiz, görgüsüz, yetersiz, yeteneksiz ama siyasal ilişkiler ile her türlü karar mekanizmasını ele geçiren hırslı ve hırsız yöneticileri nereye koymak gerekir? Kamuoyu gündemine gelen kusurlu mühendislik uygulamalarının büyük bir bölümünün kamu kurumları kontrolünde olduğu göz önüne alındığında, denetimi gereği gibi yapmamanın nedeni deneyimsizlik olarak açıklanabilir mi?

Daha da önemlisi, günümüzde mühendislik hizmetlerinin yerine getirilmesinde kamu yararı yerine, ulusal ve uluslararası serma-

yenin çıkarlarını daha öncelikli gören, tüm yasaları, yönetmelikleri, kurumsal yapıları, atamaları ve yükseltmeleri sermaye çıkarları doğrultusunda düzenleyen siyasi anlayışın rolünü nereye koyacağız? İşsizliği ve toplumsal eşitsizliğin boyutlarını gizlemek amacıyla niteliksiz ve yetersiz çok sayıda üniversitenin bir gecede kurulmasına izin veren siyasiler ile yüksek öğretim sistemini nasıl değerlendireceğiz?

Tüm kuralsızlıklar ve denetimsizlikler ortada dururken, karar mekanizmalarında rol oynayan siyasi yöneticilere güven duyulmaz iken mühendislik hizmetlerinin verilmesinde yanlış uygulamaların önlenmesi, kalite ve güvenilirliğin artırılması, hizmetin sadece yeterli mesleki bilgi ve deneyime sahip olan kişilerce verilmesi yoluyla gerçekten sağlanabilir mi?

Yetkin Mühendislik düzenlemelerinin gerçek nedeni deneyimsizlik ve bilgisizlik mi?

Eğitim Boyutu

Ülkemizde mühendis unvanı veren çok sayıda üniversite bulunmaktadır. Bunların hepsi bu unvanı vermek konusunda çok yetkindir. Yetkinlik belgesine sahip bu üniversiteler tarafından verilen bu unvan YÖK tarafından da tanınmakta ve onaylanmaktadır. Bu üniversitelerde mühendislik eğitimi alan kişiler, mezun oldukları günden başlamak üzere, 28 Haziran 1938 tarihli ve 3458 sayılı "Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun"a göre mühendislik hizmeti verme hakkına sahip olmaktadır.

Ancak YÖK'e bağlı bu yetkin üniversiteler tarafından verilen eğitimin yeterli bilgi ve deneyim sağlamadığı herkes tarafından kabul edilmektedir. Bir üniversitenin yetkinlik belgesine sahip olması verdiği eğitimin yeterli olmasını sağlayamamaktadır. Ortada bir denetim ve sahtekârlık sorunu vardır ve bunun sorumlusu bu üniversitelerden mezun olan öğrenciler değildir. Ahlsız çıkarlara hizmet ederek açılan bu üniversitelerin birçoğunda eğitim için gerekli kadrolar ve eğitim altyapısı bulunmamakta ve eğitim niteliksiz bir biçimde verilmektedir. Eğitim kadrolarının, mühendislerin kalitesi konusunda bir kaygısı bulunmamakta, eskimiş içerikler ezberle dayalı bir sistem ile aktarıl-

maktadır. İyi ders anlatmak ya da eğitim programlarını güncellemek akademisyenlerin yükselme ölçütleri içerisinde bir değer taşımamaktadır. Üniversite sistemi içerisinde ehil olmayan çok sayıda mühendislik bölümleri bulunmaktadır ve buna karşı TMMOB ve bağlı Odalar hiç bir karşı duruş sergilememektedir.

Hemen hemen tüm mühendislik dallarında ülke gereksiniminin üzerinde bir öğrenci kontenjanı bulunmaktadır. Her yıl çok sayıda mühendis mezun olmaktadır. Ancak bu kontenjanın önemli bir kısmı, sadece bir avuç öğretim elemanına sahip yetersiz üniversitelerce karşılanmaktadır. Her yıl, Jeoloji Mühendisi yetiştiren üniversite sayısı artmaktadır. Burada aslında ülke ihtiyaçlarına cevap verecek sayıda mühendis sağlama katkısı değil, ihtiyaç fazlası öğretim elemanlarına işyeri açmak ve işsiz lise mezunlarını belli bir süre oyalamak amacı güdülmektedir. Doğal olarak bu üniversitelerden mezun olan mühendislerin bilgisi yetersizdir. Ancak bu bilgisizliğin sebebi mühendisler değil, eğitim sistemidir. "Deprem Şûrası" sonuç bildirgesinde "Yetkin Teknik Eleman" yasaının gerekliliği vurgulanırken üniversite ve teknik eğitim hakkında hiçbir eleştiri yer almamaktadır. Ama, oyalanmış bu mezunların nitelikli iş bulmalarını engellemek amacıyla yetkinlik belgesi aranması gerektiği vurgulanmaktadır.

Eğitim boyutundan baktığımızda amaç ve sonuçlar çok açıktır:

Deneyimsiz ve bilgisiz mühendis yetiştirmeye devam et, ancak bunların iş yapmasına izin verme!

Yetkinlik düzenlemeleri ile iş yapma yeterliliğine sahip mühendislerin sayısını azalt!

İşsiz mühendis sayısını, mühendislere iş sağlamak yerine bir kısmını yok sayarak düşür!

Nitelikli işlerde niteliksiz personel yerine çalıştırılacak düşük ücretli üniversite mezunları elde et!

Yetkinliğe ulaşana kadar her türlü sömürüye açık itaatkâr yeni bir eğitilmiş sınıf oluşturun!

Mezunlarının ne işe yaradığı kaygısı olmadan daha fazla mühendislik eğitimi veren bölümlerin açılmasına olanak sağla!

Mühendis olmayan ama nitelikli, eğitilmiş bir yedek işgücü ordusu yaratarak, emek değerini baskı altında tut!

Uluslararası Piyasa Boyutu

Mühendislik hizmetleri, sermaye için oldukça geniş bir pazardır. Özellikle ulus ötesi sermaye için bu pazar oldukça önemli büyüklüklere sahiptir. Küreselleşen ticaret sistemi için bu alan ele geçirilmeye değer bir önem taşımaktadır. Bu çerçevede iki farklı organizasyonu değerlendirmek gerekmektedir. Bunlardan Dünya Ticaret Örgütü, hizmet ticaretini düzenleyen GATS ile fikir ve telif haklarının uluslararası düzenlemelerini kapsayan TRIPS anlaşmaları aracılığı ile mühendislik hizmetlerinin sunulmasında ulusal sınırları ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. Dikkate alınmak zorunda olan diğer organizasyon ise Avrupa Birliği'dir. AB mevzuatı ile getirilen düzenlemelerde de bu pazar hedeflenmektedir:

Günümüzde özellikle ABD, Kanada, İngiltere ve diğer Avrupa ülkelerinde dev mühendislik şirketleri uluslararası düzeyde örgütlenmeye başlamış ve hizmetin yoğun olarak ihtiyaç duyulduğu gelişmekte olan ülkelerde şubeleşmeye başlamışlardır. Çokuluslu dev şirketler, gelişmemiş ülkelerde birçok hizmet alanında tekelleşmeler yaratmış, eşit rekabet koşulları yerine paranın gücüne dayalı rekabet koşullarının oluşmasına yol açmıştır. Ulusal ve küçük ölçekli şirketler hizmet sektöründeki paylarını borçlanma ya da uluslararası pazara açılma yollarıyla çok uluslu şirketlere kaptırmakta ve yüksek kazanç ve düşük maliyet gerektiren tüm hizmetler bu dev şirketlerin eline geçmektedir.

Gerek DTÖ, gerek AB için hizmet ticaretinde en önemli düzenlemeler yabancıların serbest dolaşımı, çalışma izinleri ve unvanların karşılıklı tanınması konularını oluşturmaktadır. Ülkemizde bu alanda AB uyum yasaları çerçevesinde bir AB direktifinin yasalaşmasına çalışılmaktadır. Bu direktife göre üye ülkeler arasında diploma ve belgelerin karşılıklı olarak tanınmasını kolaylaştıran bir yönde yaklaşımların benimsenmesi ve Birliğe

üye ülkelerden herhangi birisinde iş başvurusunda bulunan kişilerin sahip olduğu diploma ve belgelerin kabul edilmesinde, o ülkenin vatandaşları ile aynı haklara sahip kılınması gerekmektedir. Bu kapsamda düzenlenmiş meslekler için karşılıklı tanıma ilkesi hem iş kurma hem de hizmeti sağlama konularında, direktiflerde belirtilmiştir. Diğer mühendislik hizmetleri ise direktifte belirtilen genel sisteme tabidir. Sektörel direktiflere göre, tanınmış diploma ya da özel yeteneğe dayalı minimum seviyede uyumlaştırma eğitimi derecesine sahip kişilere varış ülkesinde otomatik olarak tanıma yetkisi verilir; ayrıca mesleki yeterliliklerini kazandıkları Üye Devletlerdeki bireylerle aynı şartlar altında mesleklerini icra etme hakkına sahiptirler. Burada, 17 Aralık zirvesinde serbest dolaşım konusunda getirilmiş ve getirilecek kısıtlamaları hatırlamak zorundayız. Bu tek taraflı bir düzenlemedir. Avrupalılar mühendislik hizmeti vermeye gelebilirken bunun karşılığı olmayacaktır. Amaçlanan, Türkiye'de yabancılar için çalışma koşullarını düzenlemek ve geniş bir hareket alanı sağlamaktır.

Değişik ülkelerde "Profesyonel Mühendislik" ya da "Kayıtlı Mühendislik" unvanları çok uzun bir geçmişe sahiptir. Özellikle eyalet sistemi ile yönetilen ülkelerde, eyaletler arası mühendis hareketleri için getirilmiş bu düzenlemelerin uluslararası bir niteliğe dönüşmesi, DTÖ düzenlemeleri ile NAFTA gibi çok taraflı anlaşmalar ile eşzamanlı olmuştur. Mühendislerin hizmet pazarındaki rekabet koşulları ve yabancı mühendislere fırsat yaratma çabaları "yetkin mühendislik" ve karşılıklı tanınmayı uluslararası bir ticaret standardı haline getirmiştir.

Ülkemizde de yetkin mühendislik bu şekilde gündeme sokulmuştur. Eğitim sistemimizdeki sorunlar, kusurlu hizmetler ve mühendisliğin saygınlığının yitirilmesi hep sorundu. Ancak, mühendislerin büyük çoğunluğunun kamu kurumlarında çalıştığı dönemlerde mühendislik projelerindeki başarısızlığın sorumluluğu mühendisler yerine idari ve mali yetersizlikler ile açıklanırken, hizmet ticaretinin uluslararası uyum süreçleri sonucu, yetkinlik konusu TMMOB ve Odalarda tartışılmaya başlamıştır. Değişik Bakanlıkların konuyu kapsayan yasa ve yö-

netmeliklerine Odaların hiçbir zaman değerdendirilmeyen görüş ve katkı koyması ile Oda üyelerini diğer meslek odalarının üyelerinden daha avantajlı konuma getirecek yasal düzenlemelerdeki uzmanlık tanımları yoluyla TMMOB ve Odalar bu sürece ortaklaştırılmıştır. AB ve DTÖ düzenlemeleri, Yetkin Mühendislik Yönetmeliği'ni takiben "Mesleklerin ve Unvanların Karşılıklı Tanınması" ve "Mesleki Etik" yönetmelikleri gelecektir. AB, özellikle mesleki unvanların ve eğitim birliğinin üye ülkeler nezdinde düzenlenmesi ile ilgili yeni bir direktif oluşturmaktadır. Direktif çıktığında ülkemizde de kabul göreceği konusunda bir kuşku yoktur. Yabancı mühendislerin gerek deneyim, gerek bilgi açısından yetkin ya da ehil sayılmaması gibi bir sorun olmayacağı da çok açıktır.

Sermaye hareketleri konusunda yetkin mühendislik yönetmeliğinin göze çarpan sonuçları şöyle özetlenebilir:

Yabancı mühendislerin çalışma koşullarına hiçbir kısıt getirilmez iken, kendi mühendislerimizin önemli bir kısmı niteliksiz ve yetersiz olarak sınıflandırılacaktır. Bunun sonucunda mühendis imzası çok az sayıda seçkin mühendise tanınırken, imzasız ve yetersiz olarak sıfatlandırılmış nitelikli işgücü bu az sayıda seçkinin hizmetine sunulacaktır.

Herhangi bir mühendislik hizmeti ihalesinde yetkinlik esas ölçüt haline getirilecek ve bu sömürü düzeni içinde dahi rekabet koşulları yok edilecektir.

Uluslararası ticaretin eşit rekabet koşulları mantığı içerisinde kamu kurumlarında çalışılan mühendisler buharlaşacak ve tecrübeleri ile kazanmış oldukları "bonus" yetkinliği yabancı sermayenin hizmetine sunacaktır. Özellikle enerji ve doğal kaynaklar alanında kamu arşivlerine ulaşma yeteneğine sahip ve tercihen yönetici konumunda görev almış kamu mühendisleri ticari bir değer kazandırıcıdır. Sıradan mühendislerin ise hiçbir şansı olmayacaktır.

Kamu Yönetimi Reformu Boyutu

AKP yönetiminin kamu yönetimini değiştirmeye anlayışının mühendislik alanında yıkıcı

ve yok edici boyutları bulunmaktadır. Gündeme getirilmiş Kamu Yönetimi Temel Kanun taslağında, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat yapılarının yeniden ele alınması (Madde 10-37) ve "Gereksiz Hizmet ve Birimlerin Elden Çıkarılması, Tasfiye Edilmesi", "Yetersiz ve Yüksek Maliyetli Hizmet ve Birimlerin Kapatılarak, Hizmetin Dışarıdan Satın Alınması", "Örgütsel Gruplandırma veya Fonksiyonel Bağlı Zayıf Hizmet ve Birimlerin İlgili Kurumlara Devri (Yerel Yönetimler, Meslek Kuruluşları ve STK lar)", "Hiyerarşi Kademelerinin Azaltılarak, Yatay Örgüt Yapısı Oluşturulması (Madde 26)", "Kadro ve Personel Sayılarının Norm Kadro Esaslarına Göre Gözden Geçirilmesi (Madde 47 ve 48)", "İş Süreçlerinin Yeniden Tanımlanması", "Performansa Dayalı Denetim ve Değerlendirme" ve "Kamu İnsan Kaynaklamam Sözleşmeli Statüde İstihdamı" iddiaları yer almaktadır.

Çok tartışılan bu yasanın özeti; kamu kurumlarının buharlaştırılmasıdır. Köy Hizmetleri ile başlayan bu süreç kısa zamanda tüm kamuya yayılacaktır. Stratejik ve adı hiç gündeme gelmeyen MTA, DSİ, İller Bankası gibi kamu kurumları da bu düzenlemelerden nasibini alacaktır (Meraklısı Dünya Bankası'nın bu konudaki tavsiyelerini incelesin). Gereksiz ise at, pahalı ise ucuzunu satın al, sözleşmeli statüye geçir, performans ölçütlerinde başarısız ise maaşını azalt ya da kes vb. uygulamalar ile kamu mühendislerinin önemli bir sayısı işsiz kalacak ve vahşi piyasa koşullarına mahkûm edilecektir. Mühendislik hizmet alanında işsiz sayısı aniden sıçrayacak ve son derece ahlaksız piyasa koşulları oluşacaktır. İşte burada devreye "yetkinlik" girecektir. İşinden yetkin olmadığı için atılacak bu mühendisler, kamu kurumlarında kazandıkları tecrübe ile piyasa koşullarında yetkin sayılacaktır. Tahmin edilebileceği gibi piyasada kişi başına düşecek pasta giderek küçülecek ve hizmet ucuzlayacak, her türlü ticari sömürüye açık hale gelecektir.

Bunun sonucu,

Mühendislik hizmetlerinde kamu denetimi yok edilecektir.

Tecrübe ve yetkinliğe sahip olduğu varsayı-

lan kurumlardan gelen mühendisler piyasada etkin bir pozisyona yükselecek, genç ve deneyimsiz mühendisler işsizliğe devam edeceklerdir.

Piyasa koşullarında iş fırsatı yakalayacak kurumlardan gelen bu mühendisler, işsizlik, yoksulluk vb. konular ile huzursuzluk yaratmayacak ve toplumsal düzeni rahatsız etmeyecektir.

Meslek odaları yönetimleri, tek yanlı düşünen, toplumsal sorunlardan elini eteğini çekmiş ama bir koltuğum, piyasa üzerinde gücüm, etkim olsun hırsına sahip emektar mühendisler tarafından ele geçirilecektir.

Mühendisler arasında toplumsal birlik yok edilecek ve çok küçük bir pastayı paylaşmaya çalışan çok sayıda mühendis arasında çıkar sınıfları ortaya çıkacaktır.

Ya masum bir yönetmelik ise:

Giriş bölümünde ilk iki maddesi sunulan yönetmelik, yukarıda sayılan sonuçlara yol açmayabilir mi? Mühendislik-Mimarlık Kurultaylarındaki tartışmalarda yer alan ilerici düşünceler bu yönetmeliğin ruhunu oluşturuyor olabilir mi? Bütün bunlar benim akıl dışı yorumlarım ve evhamlarım olabilir mi?

Adı üstünde: "Meslek içi eğitim ve belgelendirme yönetmeliği". Yani Odalar tarafından verilen kurs vb. eğitimler sonucu dağıtılan sade bir katılım belgesi yönetmeliği. Uzmanlık, yetkinlik vb. terimler nereden çıktı diyebilirsiniz:

Amaç maddesi neden şöyle yazılmadı dersiniz?

Madde - 1 - Bu yönetmelik, TMMOB'ye bağlı odalara kayıtlı mühendis, mimar ve şehir plancılarının, meslek alanlarında teknoloji ve bilgi düzeyinin gelişmesine bağlı olarak lisans eğitiminde eksikliğini duydukları alanlarda bilimsel ve uluslararası standartlara uygun Meslek İçi Eğitim Programları düzenlenmesi ve bu programı basan ile tamamlayan üyelerin belgelendirilmesi kuralını kapsar.

Bu şekilde düzenlendiğinde, içinde "yetkili üye" (=yetkisiz üyenin tümleyeni), "tecrübe ve eğitime dayalı uzmanlık" ve "kamuoynuna

bu yetkili bu yetkisizdir demek" olmuyor. Dolayısıyla belgelendirme ifadesi ile; bilgi ve deneyim kursları katılım belgesini değil yetkiliyi belgelendirmek, yetkisizi ise diploma-sızlaştırmak olarak ele alınıyor.

Kapsam maddesinin kapsamının boyutu incelendiğinde yönetmeliğin gerçek niyeti hemen ortaya çıkıyor:

Orijinal Madde - 2 Bu Yönetmelik, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı odalara kayıtlı mühendis, mimar ve şehir plancılarının meslek alanlarına yönelik, toplumun gereksinimlerini karşılamak doğrultusunda araştırma, inceleme, projelendirme, tasarım, raporlama, eğitim, uygulama ve teknik sorumluluğu üstlenme işlevleri kapsamında olan ve uzmanlık gerektiren hizmetler için yetkili üyelerin saptanması, eğitimi ve belgelendirilmesi esaslarını kapsar.

Masum olsaydı şöyle ifade edilirdi:

Madde - 2 Mühendis, mimar ve şehir plancılarının, meslek alanları ile ilgili teknoloji ve bilgi düzeyinin gelişmesine bağlı olarak ortaya çıkan bilgi ve beceri eksikliğini tamamlayacak bilimsel ve uluslararası standartlara uygun Meslek İçi Eğitim Programlarının düzenlenmesi ve bu eğitim ile kazanılan uzmanlığın belgelendirilmesidir.

Diğer taraftan, hiçbir Oda, en yetersiz üniversitenin bile sahip olduğu eğitim altyapı ve donanım ve eğitim kadrolarına sahip değildir. Üniversitenin veremediği bilgi ve deneyim eksikliği nasıl olacak da Odalar tarafından sağlanacaktır. Genellikle Odalarda meslek içi eğitim olarak adlandırılan. Oda Yöneticilerinin yakın arkadaşları arasında yer alan tecrübeli mühendis ve akademisyenlerin rica yoluyla ikna edilerek, kapsamı ve katkısı tartışılmayan, bilimsel bir altyapıya sahip olmayan gönüllü kurs ve seminerler vermesidir. Üniversitelerde bir konunun ders olarak tanımlanmasının standartları vardır. Ancak bu tür kurs ve seminerlerin kapsamı, tamamen kursu verenin bilgi ve görgüsü ile Odanın sahip olduğu sınıf, ışıldak vb. araçların varlığı ile sınırlanmaktadır. Gerçek anlamda bilgi ve deneyim aktaracak derslerin verilmesi ciddi ve bilimsel bir iştir. Bunun ötesinde mühendislik uygu-

lamalı bir eğitim ister. Laboratuvar, arazi çalışması, eğitim araç ve gereçlerinin kullanılmasını gerektirir. Bunlar olmadan eğitim veren üniversiteler eleştirilirken, bunlara sahip olmadan eğitim vereceğim demek saçmalıktır. Bu nedenle bu yönetmelik ile gerçekten bilgi ve deneyim arttırmaya yönelik kurslar ve sınavlar ile üniversite eğitimini sağlayamadığı yetkinliği sağlayacağım iddiası havada kalmaktadır.

Daha da önemli sorunlar

Uzmanlık Konulan ve Uzmanlık Konulanın Belirlenmesi başlığı ile verilen Madde 5'e göre her Oda uzmanlık konusunu kendi başına belirlemektedir. Bundan daha doğal ne olabilir ki diye düşünülebilir:

Ancak burada çok büyük bir sorun bulunmaktadır. Ne yazık ki, TMMOB bünyesinde tüm Oda'lar mesleki uygulama alanlarının belirlenmesinde yeterince hassas davranmamakta ve günümüzde dahi dava konusu olabilen farklı meslek alanlarına yönelik uygulamaları sahiplendikleri görülmektedir. Hemen hemen tüm Odalar arasında bir diğerinin faaliyet alanını kapsayan konuların sahiplenmesi ile ilgili sürtüşmeler bulunmaktadır. Yerbilimleri kapsamında, jeoloji, jeofizik, maden, çevre, inşaat, meteoroloji vb. konularında girişimler bulunmaktadır. Bunun sonucu Odaların uzmanlık konuları birbiri ile örtüşmektedir. Bunun en önemli örneği, İnşaat Mühendisleri Odasının bu yazıya konu olan yönetmelik taslağında görülebilir. Bu taslakta yer alan Geoteknik ve Su Mühendisliği uzmanlık konuları jeoloji, maden, çevre mühendislikleri tarafından da kapsanmaktadır.

Bir çerçeve çizilmeden belirlenecek uzmanlık alanları gelecekte hem Odalar arasında büyüyen tartışmalara yol açacak hem de toplumsal saygınlığın yitirilmesine neden olacak çok sayıda kötü mesleki uygulama örneğinin ortaya çıkmasına neden olacaktır. Sonuç olarak uzmanlıkların, piyasa ve rant fırsatçılığı ile paylaşılması mühendisleri ve hizmetleri bütünleştirici değil parçalayıcı bir rol oynayacak ve o çok vurgulanan örgüt bütünlüğü büyük bir darbe yemiş olacaktır.

Uzun yıllar boyunca, Oda Yöneticileri, seçmen kitlesini kırmama, piyasa şirketlerini

küstürmeme ya da yönetsel yetersizlikleri nedeniyle bu sorunun üzerine gitmemişlerdir. Evet Odalar arasında mesleki konularda örtüşme vardır, bu sorunun varlığı kabul edilmelidir. Sorunun kabul edilmemesi, göz ardı edilmesi ya da saklanması emek gücünü ucuzlatmakta ve değersizleştirmektedir. Mühendisler arasında cepheleşmeler yaratmaktadır. Hizmetin kalitesini azaltmaktadır. Hizmetin niteliğinin düşük olmasında mühendis deneyimsizliğinden daha etkili olan bu sorun yok sayılmaktadır.

Ancak bu sorunun çözülmesi, piyasa ve piyasa ile eklemlenmiş Oda yönetimleri tarafından gerçekte istenmemektedir. Açıkgozlük ve fırsatçılık, vahşi piyasa koşullarında büyük imkânlar sağlamaktadır. Eğitimini almadığın bir yan dalda hizmet satmak ve parsadan pay kapmak arzusu, piyasa koşullarında böyle bir düzenlemeye karşı olmasına neden olmaktadır. Peki TMMOB ve Odalar bu konunun üstüne neden gitmemektedir? Bilimsel standartlara göre hizmet sınırlarının kolaylıkla belirlenmesi mümkündür. Ancak bunu Odalar asla kabul etmeyecektir. Ya da Genel Kurul stratejisi üstün olan, daha iyi organize olmuş Odaların dediği olacaktır. Hani nerede hizmetin daha iyi verilmesi, topluma daha yararlı hizmet üretme kaygıları? TMMOB ve bağlı Odaların bu konuda bir araya gelememesinin tek bir anlamı bulunmaktadır. Bu birlikler gerçekte, toplumsal bir karşı duruş sergileyen, toplum yararına denetim ve muhalefet yapmayı hedefleyen demokratik kitle örgütleri değildir. Sadece üyelerinin ya da yönetimlerinin, her durumda seçkin bir sınıfın çıkarlarını toplumsal kaygılardan uzak tutan beyliklerdir.

Yönetmeliğin sahibi kim?

Bu yönetmeliği kim oluşturmuştur? Gerçekten, Mühendislik ve Mimarlık Kurultaylarında üretilen ortak akıl mı? Yönetmeliği ortak akıl ile üretilen bu bilgiye dayalı olarak kaleme alan TMMOB mu? Mühendislik hizmetlerinin toplum yararına daha iyi sunulmasına katkıda bulunacak hiçbir olumlu yanı olmayan bu yönetmeliğin aslında tüm temsil ettiği organlar ile TMMOB olmadığı açıktır. Her ortamda piyasacılığı eleştiren, örgüt bütünlüğünü önemseyen, vahşi kapi-

talizmin çalışanlar ve toplum üzerine baskılan olduğunu dile getiren, bir sivil toplum kuruluşu olmayıp demokratik kitle örgütü olduğunu iddia eden TMMOB'un, üyelerini piyasa kurallarına mahkûm eden, sınıflara ayıran, diplomalarını geçersiz kılarak önemli bir kısmını yok eden ve üyelerinin sırtından kurs ve sınavlar aracılığıyla kazanç sağlamaya yol açan bu yönetmeliği oluşturması beklenemez. TMMOB ve bağlı odaları toplumsal sorunlardan uzak, muhalif kimliği ortadan kalkmış, toplumun çıkarlarını gözetme, koruma, kollama, denetleme işlevlerinden arındırılmış ve sadece düzenin bir kurumu olarak çalışan bir meslek örgütü haline getirecek böylesi adımlar TMMOB'dan beklenemez.

Bu yönetmeliği olsa olsa, piyasacı, fırsatçı ve kapitalizmin yerli yabancı kurumlar ile eklemlenmiş bir grup oluşturmuştur. Mühendislik hizmetlerini piyasalaştırmaktan fırsat sağlamayı hedefleyen bir çıkar grubu oluşturmuştur. Sermayenin hizmet sektöründeki egemenliğini pekiştirmekten yararlanan bir grup oluşturmuştur.

Sonuç olarak bu yönetmelik ?

Bu yönetmeliğin gerçekte uzmanlık ve ileri düzeyde bilgilenmeyi sağlayacak ve kaliteyi arttıracak hiçbir yanı bulunmamaktadır. Tam tersine mühendislik hizmetlerinin daha vahşi koşullarda daha kalitesiz gerçekleştirilmesine yol açacaktır.

Kamu kurumlarının birer birer serbest piyasa lehine yok edilmesi, kamu personelinin performans yönetimine tabii tutularak işsizleştirilmeleri piyasadan iş talep eden mühendis sayısını arttıracaktır.

Bu yönetmelikten en çok zararı genç ve işsiz ve yoksul mühendisler görecektir. Eğitim öğretim alt yapısı ve kadroları yeterli olmayan üniversitelerde, eşit koşullarda eğitim şansı olmayan ve ancak kendilerine sunulan imkânlarla mühendis unvanını alabilen genç mühendisler yeniden bir değerlendirilmeye tabii tutulacak ve bu unvanı da kullanamaz hale gelecektir. Bu ayıklama, var olan eşitsizliği daha da derinleştirerek, doğumundan itibaren eşitsiz koşullarda yaşam mücadelesi vermek zorunda olan bu gençlerin, eğitimini aldıkları meslek alanın-

dan da dışlanmasına ve yaşam mücadelesinde umutsuz bırakılmasına yol açacaktır.

Piyasa ve çıkar ilişkileri çerçevesinde gözden çıkarılan bu mühendislerin asıl suçları yetersiz, deneyimsiz ve niteliksiz olmak değildir. Genç olmak da değildir. Gözden çıkarılan bu sınıfın asıl özelliği piyasanın sermaye grupları tarafından denetimine ve tekelleşmelere engel olacak kadar çok sayıda olmalıdır. Mühendislik hizmetlerinin oluşturduğu pastadan büyük paylar kapacak kadar çok olmalıdır. Yabancı şirketlerin ve mühendislerin hizmetini gereksiz kılacak kadar çok olmalıdır.

Bu mühendisler topluma hizmet üreteceklerdir. Ancak toplumun da bu mühendislere hizmet alanı yaratma zorunluluğu vardır. Yaratmadığı zaman ortaya çıkacak toplumsal huzursuzluğun boyutu göz ardı edilemeyecek kadar büyük olacaktır. Bu nedenle sermayenin bu mühendisleri yeni bir sınıfa bölme ve dağılık tutma zorunluluğu vardır. Örgütsel güçlerini yok etme zorunluluğu vardır. Herhangi bir toplumsal birlikteliğin bir parçası oldukları duygusunu yok etme zorunluluğu vardır? Bunu yapmanın en kolay yolu sahip oldukları unvanı yok ederek onları tekil hale getirmektir. Böylelikle kendilerini hiçbir sınıfın parçası olarak görmeyecekler, hiçbir topluluğu ya da örgüte ait hissetmeyeceklerdir. Bundan sonra sömürülmeleri çok kolay hale gelecektir.

Ne Yapmalı, Ne Yapmamalı?

Bu yönetmeliğin ortadan kaldırılması zorunludur. Bu yönetmelik ile getirilen hükümler uygulanmamalıdır. Bu yönetmeliğin kaldırılması ya da gerçekten eşitsiz eğitim almış mühendislerin eksik ya da yenilenmesi gereken mesleki eğitimlerini, eğitim kumulluşları ile bir araya gelerek tamamlamaya yönelik toplumsal hedefleri olan bir yönetmeliğe dönüştürülmesi mümkündür. Bunun yolu, aynen mevcut haliyle bu yönetmeliği TMMOB Genel Kurulunda kabul ettirenlerin yaptığı gibi, örgütlü bir araya gelişler sağlayarak TMMOB yönetimini ve Genel Kurulunu yönlendirmekten geçer.

Odalar, bu yönetmeliğe bağlı olarak üyelerini yetkili-yetkisiz diye ikiye bölecek düzenlemelerden kaçınmalıdır. Üniversite diploma-

sını doğrudan yetkinliğin belgesi olarak kabul etmeli, herhangi bir sınav ya da kurs zorunluluğu getirmemelidir.

YÖK'e paralı eğitimin yarattığı eşit olmayan koşulları eleştirerek karşı çıkan Odalar, bu yönetmeliğe dayanarak kesinlikle paralı bir kurs ya da eğitim düzenlememelidir. Her türlü sınırlandırıcı sınavdan uzak durulmalıdır.

Üniversiteler tarafından verilen unvanların dışında uzmanlık alanları tanımlamasına kesinlikle gidilmemelidir. Jeoloji mühendisi unvanı alt başlıklara, uzmanlık alanlarına kesinlikle bölünmemelidir. Bir üyenin, iş bulma/yapma alanını sınırlandıracak her tür alan daraltıcı bölünmeden kaçınılmalıdır.

Hiçbir mühendis, yetkinlik belgesine sahip olarak benzerlerinden daha ayrıcalıklı olacağı inancıyla, uzmanlık kurs ve sınavlarına katılmamalıdır. Yetkinlik ve deneyim, hiçbir zaman Odaların kurs ve sınavları ile sağlanamayacaktır. Bu belgeyi alma çabasına giren her bir üye, diğerlerinden daha üstün, daha şanslı, daha ayrıcalıklı olmayacaktır. Tersine sömürü koşullarının daha da ağırlaşmasına hizmet ederek daha şanssız ve üstelik yozlaşmış olacaktır. Piyasacı düzen hiçbir zaman iş bulma/yapma koşullarını iyileştirmez. Daha fazla kazanç mantığı ile hareket eder. Bu nedenle piyasacılığa her katkı, kişisel çıkarlarla da olsa, işsizliği artırıcı, örgütlülüğü yok edici ve sömürünün yaygınlaşmasına hizmet edecek bir adım olarak değerlendirilmeli ve sonuçlarının her zaman kişinin kendisine getireceği zararların görünür yararlarından daha fazla olacağı dikkate alınmalıdır.

Son Söz

Ortada gerçekten büyük bir sorun bulunmaktadır. TMMOB, Odalar ve üye ya da değil tüm mühendisler şunları düşünmelidir:

Bu yönetmelik,

- Mühendislerin diplomaları ile kazanılmış haklarını, toplumsal varlıklarını, yaşama koşullarını yok etmektedir,
- Mühendisleri sınıflara ayırmaktadır,

- Yetersiz ve paralı eğitim ve sınavlar getirmektedir,

- Odalar arasında varoluş ve çıkar mücadelelerinin doğmasına neden olmaktadır,

- Piyasacılığa katkıda bulunmakta, nitelikli yurttaşlarımızın niteliklerini piyasa koşullarında haksız bir rekabet çekişmesine itmektedir,

- İş bulma ve üretme koşullarını yok etmektedir,

- Saçma ve yetersiz kurslar ile fırsatçılık ve açığözlülük gibi çıkar duygularının ve çıkar sınıflarının ortaya çıkmasına neden olmaktadır,

- Mühendislik hizmetlerinin kalitesinde tek belirleyici koşulun sadece maddi kazancın büyüklüğü ile belirlenmesine neden olmaktadır,

- Genç mühendisleri işsizliğe ve sermayeye mahkûm kılarak niteliksizleştirmekte ve yoksullaştırmaktadır,

- Hizmetin daha iyi değil, daha ucuza üretilmesine neden olmaktadır.

Bu nedenlerle paralı eğitime karşı çıkan, örgütsel bütünlüğe değer veren, toplumsal çıkar sınıflarının oluşmasına karşı çıkan, onlarla mücadele eden, piyasacılığın zararlarını bilen TMMOB ve bağlı Odaların bu yönetmeliği hiçbir şekilde uygulamamaları, üyelerinin kazanılmış diplomalarını yeterli bulmaları, etkileşimli Odaların uzmanlık alanlarına müdahil olmamaları, kurs ve sınavlar aracılığıyla yeni bir haksız kazanç alanı yaratılmasına izin vermemeleri, bu yönetmeliğe harcanılan enerji ve aklı, mühendislik eğitiminin niteliğine müdahil olacak mekanizmalar oluşturmaya ve mesleğin uygulamasına ve denetimine esas olacak bilimsel standartları oluşturmaya yönelik çabalar için harcamaları gerekmektedir.

Bölünmüş ve dağılmış bir TMMOB ve piyasanın düzenleyici ve denetleyicisi olmuş Odaların toplumsal hiçbir varoluş nedeni kalmaz. Tam tersine piyasacılığa karşı çıkan bütün bir TMMOB çok daha fazla büyük bir güç oluşturur.